

Лілія Білас,

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської філології та міжкультурної комунікації,
Навчально-науковий інститут філології
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
<https://orcid.org/0000-0002-5514-9799>
м. Київ, Україна*

Лариса Павліченко,

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської філології та міжкультурної комунікації,
Навчально-науковий інститут філології
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
<https://orcid.org/0000-0003-3801-2587>
м. Київ, Україна*

Олена Попівняк,

*кандидат філологічних наук,
асистент кафедри англійської філології
та міжкультурної комунікації,
Навчально-науковий інститут філології
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
<https://orcid.org/0000-0002-7998-7965>
м. Київ, Україна*

Онлайн ресурс «TED Talks» як засіб розвитку англомовної комунікативної компетентності студентів-філологів

Online resource “TED Talks” as a means of development english communicative competence of philology-students

***Анотація.** У статті висвітлено педагогічні та методичні підходи щодо розвитку англомовної комунікативної компетентності студентів-філологів у контексті дисципліни «Англійська мова: практичний курс» («General English») засобом онлайн ресурсу «TED Talks». Сучасний автентичний матеріал відео-лекцій став основою укладеного авторами статті навчального посібника «21st Century. Breakthrough in Science and Technologies: TED ideas worth spreading», який призначений для студентів 2–4 курсів за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» галузі знань 03 «Гуманітарні науки», напряму підготовки 035 «Філологія». Уточнено наукове трактування поняття «англомовна комунікативна компетентність», його зміст*

та структуру. Проаналізовано практичний досвід вирішення проблеми іншомовної комунікативної компетентності в процесі навчання іноземних мов у вищих навчальних закладах. Розкрито методологічні підходи, які дали змогу визначити контент навчального посібника, його структуру, навчальні технології та систему дидактичних вправ. Добір автентичних відео-лекцій гуманітарного та професійного спрямування до кожного з розділів посібника корелюється з навчальною тематикою програм дисципліни з практичного курсу навчання англійської мови для зазначених курсів філологічних спеціальностей. Усі блоки розділу посібника (відео-перегляд, читання, письмо, проєктна діяльність та презентації) логічно взаємопов'язані, інформативно доповнюють один одного, розширюють лексичний діапазон студента, спонукають до удосконалення навичок публічного мовлення, аналітичного мислення та письма, що разом дає змогу ефективно розвивати англомовну комунікативну компетентність студентів-філологів у процесі навчання англійської мови.

Ключові слова: англомовна комунікативна компетентність, студенти-філологи, онлайн ресурс «TED Talks», зміст навчання, навчальний посібник, практичний курс англійської мови.

Summary. The article highlights pedagogical and methodical approaches to the development of the communicative competence in English of philology-students by means of the online resource «TED Talks» in the context of teaching «General English». Modern authentic material of video-lectures has become the basis for compiling the manual «21st Century. Breakthrough in Science and Technologies: TED ideas worth spreading» which is intended for 2–4th-year Bachelor students in the field of knowledge 03 «Humanities», field of study 035 «Philology». The authors clarify the scientific interpretation of the concept «communicative competence in English», its content and structure; analyze the practical experience in solving the problem of communicative competence in foreign-language in the process of teaching foreign languages in higher educational establishments; reveal methodological approaches applied to determine the educational content of the manual, its structure, learning technologies and the system of didactic exercises. A selection of authentic humanitarian and professional video-lectures for each section of the manual correlates with the educational topics of the syllabi of the «General English» for the specified years of philological specialties. All parts of the manual (video-watch, reading, writing, project work and presentations) are logically interconnected, informatively complement each other, expand the students' vocabulary and encourage them to improve their public speaking skills, analytical thinking and writing. In complex, the manual allows to effectively develop the communicative competence in English of philology-students in the process of learning and teaching English.

Key words: communicative competence in English, University philology students, online resource «TED Talks», learning content, manual, academic course «General English».

Вступ. Потужні євроінтеграційні процеси, до яких залучене українське суспільство нині, вкотре актуалізують питання підвищення якості викладання та навчання англійської мови у закладах

вищої освіти. Адже саме англійська мова розглядається як «ключова компетенція в умовах інтеграції та глобалізації економіки, інструмент міжнародного спілкування, засіб приєднання до європейського освітнього, наукового та професійного простору, умови ефективної інтеграції та фактору економічного зростання країни» [7, с. 1].

Домінування англійської мови у сфері міжнародної комунікації (є офіційною в понад 60 країнах; найпоширеніша іноземна мова серед держав-членів ЄС) утвердило її роль як *lingua franca*. Не випадково суспільству пропонується для широкого обговорення законопроект «Про застосування англійської мови в Україні», ініціатором якого є Президент України. Його метою є закріпити статус англійської мови як мови міжнародного спілкування, акцентуючи на тому, що вона відкриває широкий доступ до знань, ринку праці, інформаційних та культурних продуктів світу [15].

Слід зазначити, що студенти Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, які обирають філологічні спеціальності (загалом 30 спеціальностей за освітнім рівнем «бакалавр»), мають достатньо високу мотивацію щодо опанування англійською мовою як запоруки майбутньої успішної професійної діяльності. Вільне володіння англійською мовою відкриває доступ до актуальної міжнародної інформації й, у такий спосіб, дає змогу залучатися до новітніх технологій, відкриттів і тенденцій у розвитку культури, науки і техніки; встановлювати особистісні та професійні контакти із зарубіжними партнерами тощо. Крім того, стрімкий розвиток інформаційних технологій відкриває нові можливості на ринку праці для студентів-філологів не лише у таких традиційних галузях як літературознавство, мовознавство, перекладознавство, педагогіка та методика викладання іноземних мов, а й у різноманітних сферах бізнесу, реклами та інтернет-простору.

У світлі висловленого постає завдання інтенсифікації навчання англійської мови із залученням сучасних комп'ютерних, інформаційно-комунікативних технологій, ефективних методів та інтерактивних форм організації навчання. Результатом педагогічного пошуку стало упорядкування навчального посібника «21st Century. Breakthrough in Science and Technologies: TED ideas worth spreading» як засобу розвитку англійської комунікативної компетентності студентів-філологів освітнього рівня «бакалавр», що базується на онлайн ресурсі «TED Talks».

Аналіз досліджень і публікацій. Упорядкування посібника вимагало уточнення сутності поняття *англійської комунікативної компетентності*, його змісту та структури.

Огляд науково-методичної літератури свідчить про широкий інтерес до проблеми формування та розвитку іншомовної (англійської)

комунікативної компетентності як одного із ключових понять компетентнісного підходу у навчанні іноземних мов (С. Ніколаєва, Ю. Панасюк, О. Пометун, І. Секрет, І. Ставицька та ін.)

Відомо, що саме поняття «іншомовна комунікативна компетентність» (ІКК) було запроваджено у науковий обіг американським лінгвістом Д. Хаймзом (Dell Hymes), який трактував його як досвід, що забезпечує людині можливість здійснення спрямованого мовленнєвого спілкування з метою досягнення успіху в комунікації у середовищі іншомовної культури [18]. Подальшого розвитку проблема набула у працях таких зарубіжних дослідників як Б. Спітсберг (В. Н. Spitzberg.), У. Купач (W. R. Cupach.), Л. Кокконен (L. Kokkonen), Дж. Річардз (Jack C. Richards) та ін.

У вітчизняній методичній науці до визначення сутності та змісту ІКК звертаються Н. Бідюк, С. Ніколаєва, І. Секрет, І. Ставицька, О. Тарнопольський, О. Чорна та ін.

На важливості розвитку ІКК особистості наголошено у низці міжнародних документів, які регулюють співпрацю фахівців у сфері сучасної мовної освіти та спрямовані на інтенсифікацію вивчення та викладання мов у Європі та за її межами. Так в «Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти: вивчення, викладання та оцінювання» зазначено що використання мови включає в себе дії, що виконуються особами, які в ролі окремих індивідів чи соціальних представників розвивають низку компетентностей, серед яких особливе місце належить комунікативній мовленнєвій компетентності. Сформовані компетентності використовуються в міру потреби в різних контекстах залежно від конкретних умов і потреб для здійснення різних видів мовленнєвої діяльності, до яких належать мовленнєві процеси продукції та/або сприйняття текстів, пов'язаних із певними темами у специфічних сферах [4].

У «Плані дій щодо створення єдиного європейського індикатора провідних компетентностей» (*The European Indicator of Language Competence*) іншомовна компетентність розкривається через такі три компоненти, як:

– *лінгвістична компетентність* (система внутрішньо засвоєних комунікантом знань щодо функціонування іноземної мови, що виявляється в їх використанні в мовленнєвій діяльності);

– *соціальна компетентність* (охоплює соціокультурну, соціолінгвістичну та професійну складові, які сприяють реалізації основної мети сучасної освіти, коли іноземна мова постає засобом соціокультурного розвитку особистості, збагачення знаннями нової культури);

– *комунікативна компетентність* (володіння властивими кожному висловлюванню правилами, які підпорядковуються загальним

правилам граматики, що забезпечує здатність використання мови в процесі комунікації) [19].

Закладені у зазначених вище документах підходи до визначення сутності іншомовної (англомовної) комунікативної компетентності, набули уточнення у психолого-педагогічних та методичних працях з навчання іноземних мов.

Як свідчить аналіз літератури, усталеним можна вважати трактування поняття *англомовної комунікативної компетентності особи* як здатності і готовності здійснити англійську комунікацію, яка формується на основі певного комплексу компетенцій і досвіду студентів [9: 12; 13].

Узагальнюючи науково-методичні підходи до сутності поняття, Ніколаєва С. зазначає, що *англомовна комунікативна компетентність* має доволі складну структуру і виділяє такі її основні компоненти (компетентності):

1) *мовна компетентність* – здатність практично використовувати систему мови в межах її норм і культури. Її складовими є лексичні, граматичні, фонетичні та орфографічні знання і навички;

2) *мовленнєва компетентність* – здатність застосовувати мовний матеріал у спілкуванні. До цієї компоненти належать вправність в аудіюванні, говорінні, читанні та письмі;

3) *лінгвосоціокультурна компетентність* складається з соціолінгвістичної, соціокультурної та соціальної компетенцій. Складовими першої є знання важливих для спілкування особливостей мовленнєвої і немовленнєвої поведінки носіїв мови; складовими другої – знання основних фактів з різних сфер, зокрема, історії, географії, економіки, літератури, мистецтва, традицій, звичаїв та особливостей повсякденного життя народу, мова якого вивчається; складовими третьої – вміння керувати соціальною ситуацією у процесі комунікації;

4) *навчально-стратегічна компетентність* охоплює знання різноманітних стратегій навчання. До цього виду компетентності належать: вміння аналізувати та оцінювати ситуацію спілкування; вміння здійснювати самоосвіту за допомогою підручника, словника, навчального посібника тощо; вміння задовольняти свої пізнавальні інтереси. [9, с. 13–15].

Доцільно, на наш погляд, до зазначених вище компетентностей додати також ті, які виокремлює О. Гарнопольский, оскільки вони органічно відображають навчально-виховний процес, а саме:

– *предметну компетентність* як здатність оперувати знаннями, вміннями та навичками в межах змісту певного предмета, що забезпечує змістову сторону комунікації [16, с. 110];

– *психолінгвістичну компетентність* як готовність і здатність реагувати на репліки співрозмовника, прогнозувати його можливу реакцію, вчинки тощо [16, с. 108].

Отже, підсумовуючи науково-методичні підходи до тлумачення сутності поняття, приходимо до висновку, що *англомовна комунікативна компетентність студента-філолога* є комплексною інтегративною структурою, що містить такі взаємозалежні компоненти (компетентності) як: мовна, мовленнєва, лінгвосоціокультурна, навчально-стратегічна, предметна та психологічна. Вона передбачає сформованість комунікативних умінь у чотирьох основних видах мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання, письмо), наявність мовних знань (фонетичних, граматичних, лексичних) і навичок оперування ними. Засобом її розвитку у навчально-виховному процесі виступає *спілкування*, яке здійснюється на *діяльній* основі з урахуванням гуманітарного та професійно-орієнтованого змісту.

Цікавим для нас було ознайомлення із доробком прикладного характеру. Так у навчальному процесі проблему іншомовної комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти різних спеціальностей розвивають: Альохіна Н., Бідюк Н., Іванчук Г., Пінчук І. – взаємозв'язок іншомовної комунікативної та професійної компетентності майбутніх фахівців [1; 3; 5; 13]; Пахомова Т., Сенченко Я. – формування англійської комунікативної компетентності на основі лінгвосоціокультурного підходу [12]; Комар О. – розвиток комунікативної компетентності здобувачів освіти за допомогою мобільних застосунків [6]; Кузан Г., Матвіїв-Лозинська Ю. – використання лекційного матеріалу Ted Talks [8]; Чиханцова О. – вплив іншомовної комунікативної компетентності на процес розвитку особистості [17] тощо.

Метою статті є розкрити педагогічні та методичні підходи щодо розвитку англійської комунікативної компетентності студентів-філологів засобом онлайн ресурсу «TED Talks», який став основою укладеного авторами статті навчального посібника «21st Century. Breakthrough in Science and Technologies: TED ideas worth spreading».

Виклад основного матеріалу. Укладений посібник ми розглядаємо як допоміжний засіб навчання для глибшого опанування навчальними темами програм для філологічних спеціальностей, поглиблення мовленнєвих знань та умінь студентів (аудіювання, говоріння, читання та письмо), більш ефективного опрацювання ними навчального матеріалу як під час аудиторних занять, так і в процесі самостійної роботи. Посібник відповідає вимогам навчальної дисципліни «Англійська мова: практичний курс» («General English»), яка

є складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» галузі знань 03 «Гуманітарні науки», напряму підготовки 035 «Філологія». Він призначений для 2–4 курсів та орієнтований на рівень В2-С1.

Варто зазначити, що в останні роки спостерігається сплеск у використанні педагогами різноманітних інформаційно-комунікативних технологій, електронних освітніх ресурсів, мультимедійних засобів у навчанні іноземних мов, які дозволяють урізноманітнювати та оптимізувати навчальний процес, робити його цікавим, враховувати інтереси студентів і у такий спосіб суттєво підвищити їхній рівень ІКК.

У практичній діяльності з-поміж інших засобів ми використовуємо онлайн платформу TED (аббревіатура від англ. *Technology Entertainment Design*). Вона відома своїми відео лекціями «TED Talks», які охоплюють широкий спектр актуальних тем у царині науки, освіти, культури, мистецтва, дизайну та розваг, бізнесу, технологій тощо і покликані змінювати світогляд та спонукати до конструктивної діяльності для покращання життя людини, світу в цілому. Спікерами конференцій є лідери думок, які висловлюють ідеї, гідні розповсюдження, діляться новинами технологічного розвитку, обговорюють глобальні світові проблеми та шляхи їх вирішення.

Упорядкування посібника на основі відео-лекцій «TED Talks» є, на наш погляд, доцільним для розвитку англomовної комунікативної компетентності студентів-філологів, оскільки своїм контентом охоплюють всі її компоненти, що дає можливість розвивати сукупність таких навичок:

– *аудіювання*: сприймати на слух природне автентичне мовлення, розрізняти різні акценти та особливості мовлення спікерів, звикати до різних темпів мовлення, розбирати важкі або надто швидкі моменти у мовленні;

– *вимови*: повторювати особливо складні слова, речення або абзаци за спікером, відтворювати інтонацію, звучання, наголоси та ритм мовлення, використовуючи, зокрема, техніку імітації;

– *усного мовлення*: збагатити словниковий запас новою сучасною лексикою відповідно до навчальної тематики; розширити синонімічний ряд; збагатити мовлення широко уживаними фразеологізмами, ідіомами, фразовими дієсловами, комунікативними сталими виразами для ведення бесіди, дискусії, полеміки, а також висловлювання власних ставлень, почуттів та емоцій; розуміти та правильно вживати етномарковані мовні одиниці; бути здатним розв'язувати комунікативні завдання у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному);

– *граматики*: правильно використовувати граматичні конструкції та часові форми;

– *письма*: викладати свої думки, ідеї, роздуми на письмі у різних стилях та письмових жанрах;

– *публічних виступів та презентацій*: аналізувати риторичні комунікативні стратегії лектора (як лектор утримує увагу слухачів, які прийоми використовує для зацікавлення аудиторії проблемою, логіку викладу матеріалу, як користується жестами та мімікою; які репліки, фрази, жарти використовує для перевірки зворотного зв'язку з аудиторією тощо).

Крім того, відео-лекції TED Talks своїм інтелектуальним та захоплюючим змістом сприяють розширенню світогляду студентів, збагачують актуальною інформацією, спонукають до глибшого осмислення та вивчення проблеми обговорення, розвивають критичне мислення та спонукають до творчості.

Визначаючи зміст та структуру навчального посібника, ми враховували:

– *пріоритети реформування у сфері змісту вищої освіти*, визначені державними нормативними актами. Серед них, зокрема: впровадження технологій навчання з формуванням умінь і навичок аналізу інформації, самостійної роботи студентів; забезпечення вільного володіння іноземною мовою тощо [14];

– *методичні рекомендації щодо створення навчальної книги* (підручників, посібників) для вищих навчальних закладів [2; 10];

– *науково-методичні засади дисципліни «Англійська мова: практичний курс»* для студентів філологічних спеціальностей.

Беручи до уваги зміст поняття англійської комунікативної компетентності, нами були визначні провідні *методологічні підходи*, які забезпечують умови для її розвитку у студентів-філологів в навчально-виховному процесі. До них віднесено:

– *компетентнісний підхід* як такий засіб організації навчально-пізнавальної діяльності студентів, що забезпечує засвоєння ними змісту навчання та досягнення мети навчання під час розв'язання певних проблемних завдань [11, с. 197];

– *комунікативно-діяльнісний підхід* – передбачає організацію навчально-пізнавальної діяльності студентів з домінуванням в процесі навчання проблемно-пошукових завдань та прийомів. Вирішення реальних та уявних завдань здійснюється під час спільної діяльності та діалогового спілкування як форми і засобу обміну інформацією, особистісними оцінками і цінностями. Такий підхід сприяє як засвоєнню навчального матеріалу, так і формуванню духовних якостей студентів;

– *компаративний підхід* – розвиває у студентів уміння аналітично мислити, порівнювати факти, явища та реалії соціально-культурного життя.

Вибір теми посібника зумовлений об’єктивним відображенням сучасних революційних процесів розвитку науки та технологій, які кардинально впливають на різні сфери життя людини. У доборі відео-лекцій ми керувались такими критеріями:

- автентичність мовлення: вибір лектора, який є носієм англійської мови;
- узгодженість тематики лекцій з темами навчальних програм 2х–4х курсів.

Посібник містить 10 розділів (Units), які відповідають тематиці для усного мовлення, що передбачені навчальними програмами для філологічних спеціальностей 2, 3 та 4 курсів (Таблиця 1).

Таблиця 1

**Кореляція відео-лекцій з навчальними темами
для усного мовлення**

	TOPIC	VIDEO-LECTURE
Unit 1	Transport and Space Exploration	The Mind Behind Tesla, SpaceX, SolarCity
Unit 2	Medicine and Healthcare	The next outbreak? We're not ready
Unit 3	Robotics	A robot that flies like a bird
Unit 4	Food and Healthy Life	The mindset shift needed to tackle big global challenges
Unit 5	Power Resources	High-altitude Wind Energy from Kites!
Unit 6	Home Gadgets for More Streamlined Living	Internet of Things: Are Smart Devices Helping or Harming?
Unit 7	Sports	How augmented reality will change sports ... and build empathy
Unit 8	Communication	The future of digital communication and privacy
Unit 9	Online Education	Why e-learning is killing education
Unit 10	Language and Technology	The giant leaps in language technology – and who's left behind

Кожен розділ посібника є ідентичним за своєю структурою і складається з таких чотирьох блоків (Рис. 1):

І блок – відео-перегляд (video-watch) – етапи: 1) навчальна діяльність перед переглядом відео (“before you watch”); 2) безпосередній перегляд відео (“while you watch”); 3) обговорення відео після його перегляду (“after you watch”);

II блок – читання (*reading*) – етапи: 1) навчальна діяльність перед читанням тексту (“before you read”); 2) безпосереднє читання тексту (“reading”); 3) опрацювання лексики (“vocabulary”);

III блок – *письмо (writing)* – творчі письмові завдання у різних жанрах та стилях, регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному) (creative written tasks in different genres and styles);

IV блок – *проектна діяльність та презентації (project work & presentations)* – запропоновані теми з інструкцією щодо їх висвітлення (suggested topics with instructions); теми на вибір студента (topics on student’s choice).

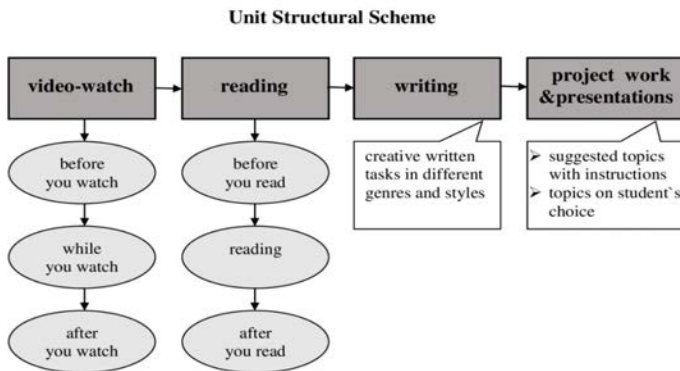

Рис 1. Схема структури розділу посібника

Зміст навчального матеріалу розділу базується на його ключовому блоці – відео-лекції. Відповідно до її тематики дібрані інформаційно-пізнавальні тексти для читання, які розширюють знання щодо проблеми обговорення, а також пропонуються теми для написання письмових робіт, підготовки проєктів та презентацій. Система лексичних вправ кожного розділу варіюється відповідно до контенту.

Як видно із Таблиці 1 тематика лекцій має загально гуманітарний характер, насичена сучасною лексикою, опанування якою дає змогу студентові розширити власний лексичний діапазон, оволодіти відповідною термінологією і відтак бути успішним комунікантом не лише в аудиторії, але й у різноманітних життєвих ситуаціях.

Спираючись на визначені нами методологічні підходи, основними методами розвитку англійської комунікативної компетентності стали:

– *проблемні питання та ситуації* для обговорення, ведення дискусії чи полеміки. У посібнику вони подаються на етапі який передує перегляду відео («before you watch») та читання текстів («before

you read») і дозволяють виявити обізнаність студентів з конкретної теми, про самого лектора (серед яких є лектори зі світовим іменем такі як Білл Гейтс, Девід Крістал, Ілон Маск та ін.); добірка цікавих цитат, які є сентенціями лектора, спонукають студентів до обміну думками та ставленнями. Рубрика «Critical Thinking», яка подана після перегляду відео-лекції, дає змогу виявити не лише розуміння її змісту, але й мотивує студентів до жвавої дискусії та обговорення позицій лектора;

– *творче письмо*. Як ми зазначали, блок «**Writing**» містить завдання для написання творчих письмових робіт у відповідних жанрах та реєстрах спілкування з використанням нової лексики: написати повідомлення на сторінку веб-сайту/студентської газети, статтю (критичну, оглядову), есе, твір, лист-подяку, лист до лектора переглянутого відео, оголошення, рекламу тощо. *Приклади:*

1. *Search the Internet and find publications of current research and analysis on GMOs. Write a **critical article** to the magazine SCIENCE expressing your fears and risks for human health consuming genetically modified food.*

2. *You are a member of humanitarian organization in Ukraine which cooperates with WFP. Write a **letter of gratitude** to its headquarters for delivering food kits and ready-to-eat food rations to the southern and eastern parts of Ukraine where supply chains and markets are no longer functional during russian-Ukrainian war.*

3. *Imagine that you're a manager of a local solar system manufacturer. Design **an advertisement** about solar panels which you produce to convince customers about their benefits as an alternative source of energy. You may want to consider the following points: products and services that you provide; types of best solar panels for home use; advantages and prices.*

4. *You watched a video “High-altitude Wind Energy from Kites». Write **a letter to Saul Griffith** expressing your attitude, thoughts and feelings about kites and their use as a means for generating wind energy.*

5. *You are going to write **a post for your blog** about the specifics of the language (both Ukrainian and English) you use while communicating on social media. Mention the following aspects: grammar, vocabulary (abbreviations / acronyms, slang), spelling, punctuation, emojis;*

– *пошуково-дослідницькі методи* навчання, які передбачають самостійну діяльність студентів: уміння самостійно здійснювати пошук інформації, аналізувати та опрацювати довідкові джерела;

– *форми публічного виступу* такі як повідомлення, доповідь, презентація, проєктна робота, їх правильне оформлення та представлення відповідно до розроблених критеріїв. З цією метою було

включено до посібника блок «**Project work & Presentations**» яким завершується кожен розділ. Цей етап передбачає сформованість мовленнєвої компетентності студентів з теми, а саме, вільне володіння лексикою, уміння логічно та креативно представити матеріал доповіді, вибрати доцільні комунікативні стратегії.

Джерелом для презентацій та проєктної роботи (індивідуальної, групової, колективної) є актуальний матеріал з веб-сайтів, який подано під різними рубриками, зокрема «News Clippings», «Debate Topics» «Technology Trends and Digital Innovations» тощо: тут зібрані короткі повідомлення про останні дослідження та інновації з яскравими ілюстраціями. На їх основі сформульовані завдання. *Приклади:*

1. *Look at the information in the section NEWS CLIPPINGS about the latest innovations in transportation. Search the Internet resources to learn more about them and add 2-3 more things to the list. Which of them are beneficial for people and will continue to do so? Which do you find weird?*

2. *You are a participant of the international virtual panel discussion devoted to the issue of food supply and hunger in the world. Prepare a panel talk on the theme “Food Insecurity and Healthy Diet” based on the poster above.*

3. *Look at the DEBATE TOPICS ABOUT COMMUNICATION. Search the Internet to report about some of them:*

Has the development of the internet and social media caused a change in the way we communicate (quality, quantity, style etc.)? Are we losing the art of conversation?

– *How do you think face-to-face communication differs from communication using computers?*

– *How does an instant messaging system help communication?*

– *What are three challenges of using instant messages or text messages at the University?*

– *Do you think using cell phones too much is bad for our physical or mental health? Why?*

4. *Online education has experienced an excellent transformation with the advent of e-learning web apps. Read about some of them below. Share your experience of using any other apps. Search the Internet to learn more about them.*

5. *You may have used Natural Language Processing a lot of times till now but never realized what it was. Read about some of the most popular applications of NLP below. Share your experience of using these or any other apps.*

Обмежені можливості статті не дозволяють детально зупинитись на системі лексичних вправ. Їх опис може бути предметом окремої

публікації. Зауважимо лише, що вони є різними за видами та типами, а їх кількість уможливило інтенсивне тренування мовних явищ. Оскільки значна кількість вправ має тестову форму, це дає змогу оптимізувати процес навчання в аудиторії, а також полегшує самостійну роботу студентів з навчальним матеріалом.

Висновки. Апробація посібника засвідчила, що використання відео-лекцій «TED Talks» та інших автентичних матеріалів веб-сайтів є ефективним засобом розвитку англомовної комунікативної компетентності студентів-філологів. Це досягається з урахуванням ретельно дібраного змісту навчального посібника (відео-лекції, інформативні тексти для читання, проблемно-пошукові та творчі завдання, система лексичних вправ) та інтерактивним характером організації навчальної діяльності, що спонукає студентів до активного обміну думками та ставленнями з проблем обговорення. Запропонований посібник є лише однією із експериментальних спроб використання автентичних онлайн ресурсів для підвищенні якості підготовки майбутніх фахівців-філологів. Сучасні можливості використання інформаційно-комунікативних технологій, електронних освітніх ресурсів, мультимедійних засобів відкривають широкі перспективи для педагогічних пошуків з метою розвитку англомовної комунікативної компетентності здобувачів освіти. Подальших розробок, на наш погляд, потребує добір доцільного автентичного відео, аудіо та текстового онлайн матеріалу, що забезпечить якісне навчання та викладання англійської мови в контексті різних академічних університетських курсів та дисциплін професійного спрямування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Альохіна Н. В. Формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців // Проблеми сучасної педагогічної освіти. Педагогіка і психологія. 2013. Вип. 40 (2). С. 51–55. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pspo_2013_40%282%29_11
2. Артёмов І. В., Вашук О. М. Навчальна книга: організація і методика створення: посіб. Ужгород: ЗакДУ, 2012. 238 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/9869>
3. Бідюк Н. М. Комунікативна компетентність майбутнього вчителя філолога: зміст та структура. URL: http://virt.ldubgd.edu.ua/konferenc/kon_ikt/Section5/Bidjuk.pdf
4. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. видання С. Ю. Ніколаєва. Перекл. з англ. Київ: Ленвіт, 2003. 273 с. URL: http://www.khotiv-nvk.edukit.kiev.ua/Files/downloads/zagalnoeyevrop_rekom.pdf
5. Іванчук Г. Іншомовна комунікативна компетентність як складова професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2016. № 4 (58). С. 267–274.

6. Комар О. Розвиток комунікативної компетентності здобувачів освіти за допомогою мобільних застосунків // Проблеми підготовки сучасного вчителя: зб. наук. праць. 2022. Вип. 1(25). С. 136–143.
7. Концептуальні засади державної політики щодо розвитку англійської мови у сфері вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-stvorilo-konceptsiyu-rozvitku-anglijskoyi-v-universitetah-u-dodatku-riven-v1-obovyazkova-umova-vstupu-v2-vipusku-vikladannya-profilnih-disciplin-in-inozemnoyu-ta-movni-skriningi>
8. Кузан Г., Матвіїв-Лозинська Ю. Використання матеріалів лекцій Ted Talks для підвищення комунікативної компетентності студентів закладів вищої освіти // НАУКОВІ ЗАПИСКИ. Серія: Пед. науки. Вип. 183. 2019. С. 109–113.
9. Ніколаєва С. Ю. Цілі навчання іноземних мов у аспекті компетентнісного підходу // Іноземні мови. 2010. № 2. С. 11–17.
10. Наказ МОН України № 486 (v0486729-14) від 18.04.2014 Щодо видання навчальної літератури для вищої школи. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/30646__486375;
11. Панасюк Ю. Компетентнісний підхід у викладанні іноземної мови // Наук. вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2015. С. 196–202. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/7718/1/38.pdf>.
12. Пахомова Т. О., Сенченко Я. С. Формування англійської комунікативної компетентності студентів-філологів в умовах лінгвосоціокультурного підходу // Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ». 2013. № 1 (5) 59. С. 59–64.
13. Пінчук І. О. Розвиток англійської комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти як одна з передумов інтеграції України до європейського освітнього простору. Педагогічні науки: реалії та перспективи // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. 2022. Спецвипуск том 2. Серія 5. С. 57–64. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/39118/Pinchuk.pdf?sequence=1>
14. Програма дій щодо поліпшення якості вивчення іноземних мов (26 березня 2009р. колегія МОН України). URL: <http://old.mon.gov.ua/2009>
15. Проект Закону про застосування англійської мови в Україні. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/42201>
16. Тарнопольський О. Б., Кабанова М. Р. Методика викладання іноземних мов та їх аспектів у вищій школі: підручник. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля. 2019. 256 с.
17. Чиханцова О. А. Іншомовна комунікативна компетентність як фактор розвитку особистості. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/718913/2/>.pdf
18. Hymes D. On Communicative Competence. Philadelphia: University of Pennsylvania Press. 1971. 174 p.
19. The European Indicator of Language Competence. *Report from the Educational Council to the European Council*. Barcelona. 2002. March. URL: <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/the-european-indicator-of-language-competence.html>